
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՈԴՎԱԾՆԵՐ, ՀԱՂՈՐԴՈՒՄՆԵՐ

I

Ռուբեն Սահակյան – Հայ կամավորական շարժումը ռուս-թուրքական ռազմաճակատում (1914–1916 թթ.) (ռուս.).....	3
Լիլիթ Հովհաննիսյան – 1915–1916 թթ. Հայկական հարցում մեծ տերությունների ծրագրերի լուսաբանումը Հայաստանի Հանրապետության պատմագրության մեջ.....	26
Անուշ Հովհաննիսյան – Հայկական հարցի շուրջ քննարկումները օսմանյան վերջին խորհրդարանում (1918 թ. նոյեմբեր-դեկտեմբեր) (ռուս.).....	40
Մարիամ Հովսեփյան – Հայ գաղթականների ունեզրկման և որբերի ուժացման խնդիրները Կ. Պոլսի «Ճակատամարտ» թերթի էջերում (1918–1922 թթ.).....	52
Հովհաննես Ալեքսանյան – Հայերը Նախիջևանի ԻԽՍՀ-ում 1945–1988 թթ. հայաթափության և մշակութային բնաջնջման աղբբեջանական քաղաքականությունը.....	65

II

Արմեն Շ. Սարգսյան – Հայկական անեկդոտների ժողովրդական և գիտական եզրույթները.....	79
Հասմիկ Ամիրջանյան – Հովսեփ արքեպիսկոպոս Արղությանի նամակագրությունը Ամենայն հայոց կաթողիկոս Դուկաս Կարնեցու հետ (XVIII դ. վերջ)	93
Ռուբեն Հովսեփյան – Դիտարկումներ Արցախի Տիգրանակերտի այգեգործական մշակույթի մասին (X–XIII դդ.).....	103
Ռոբերտ Ղազարյան – Սամուխա քաղաքի պատմության որոշ հարցերի շուրջ.....	116
Անահիտ Խուդավերդյան, Սուրեն Հոբոսյան – Ուշ բրոնզի և վաղ երկաթի դարաշրջանների դիակիզման արարողության վերականգնման փորձ (ըստ Հայաստանի Լոռու մարզի Բովեր դամբարանադաշտի մարդաբանական նյութերի) (ռուս.).....	125

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄՆԵՐ

Անուշավան Զաքարյան – Զապել Եսայանը Միջագետք արքայազնի մասին.....	136
--	-----

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐ

Լավբենտի Հովհաննիսյան – Տփղիս-Փայտակարան քաղաքների նույնականության շուրջ.....	176
Վանո Եղիազարյան – Հովհաննես Դրասխանակերտցու «Հայոց պատմության» պատվիրատուի հարցը.....	181

ԳՐԱՆՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ալբերտ Մուշեղյան – Արմեն Այվազյան. 449–451 թթ. հայ-պարսկական պատերազմը. ռազմափուլերն ու ճակատամարտերը (ռուս.).....	191
Ծովինար Մովսիսյան – Ա. Աղապյան, Ա. Ասատրյան. Հայ-ռուսական գեղար- վեստական առնչությունների պատմությունից. Սանկտ Պետերբուրգ (XIX դ.–XX դարի սկիզբ).....	200
Ամատունի Վիրաբյան, Համո Մուքիասյան – Հակոբյան Ա. Մ. Միակուսակցա- կան վարչակարգի ձևավորումը Խորհրդային Հայաստանում (1920-ական թվականներ).....	208
Ռուբեն Սահակյան – Հակոբ Հատիկյան. Արևմտահայությունն Օսմանյան կայսրության գաղտնի ծառայությունների թիրախում 1878–1923 թթ.....	214
Սվետլանա Վարդանյան – Արմեն Սարգսյան. Արցախի բանահյուսությունը.....	220
Նվարդ Վարդանյան – Մոկս. հայոց բանահյուսական մշակույթը.....	224

ՄԵՐ ՀՈԲԵԼՅԱՐՆԵՐԸ

Վարդան Դևրիկյան – Հայ գրականության համակողմանի ուսումնասիրողը (ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Աելիտա Դոլուխանյանի ծննդյան 75- ամյակի առթիվ).....	228
Հարություն Մարության – Հարցազրույց ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ Լևոն Աբրահամյանի հետ (ծննդյան 70-ամյակի առթիվ).....	234
Անուշավան Զաքարյան – Ճանաչված պատմաբանը (Արարատ Մխիթարի Հակոբյանի ծննդյան 70-ամյակի առթիվ).....	241
Տիգրան Միրունյան – Վազգեն Համբարձումյանի ծննդյան 70-ամյակի առթիվ.....	245

ԳԻՏԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔ

Լիլիթ Արտեմյան – Երիտասարդ հայ արվեստաբանների գիտական տասնմեկերորդ նստաշրջանը.....	251
Լիլիթ Հովհաննիսյան – Գիտաժողով՝ «Հայոց ցեղասպանությունը և հատուցման հիմնախնդիրը» թեմայով.....	256
Հերիքնազ Որսկանյան – Գիտական նստաշրջան՝ նվիրված Նար-Դոսի ծննդյան 150-ամյակին.....	259

ԼՐԱՏՈՒ

ՀՀ ԳԱԱ տարեկան ընդհանուր ժողովը.....	263
Վլադիմիր Բարխուդարյան	276

СОДЕРЖАНИЕ

СТАТЬИ, СООБЩЕНИЯ

I

Рубен Саакян – Армянское добровольческое движение на русско-турецком фронте (1914–1916 гг.) (на русском яз.).....	3
Лилит Оганесян – Освещение планов великих держав по Армянскому вопросу в 1915–1916 гг. в историографии Республики Армения.....	26
Ануш Ованнисян – Дебаты по Армянскому вопросу в последнем османском парламенте (ноябрь–декабрь 1918 г.) (на русском яз.).....	40
Мариам Овсепян – Проблемы конфискации имущества армянских беженцев и ассимиляции сирот на страницах константинопольской газеты «Чакатамарт» (1918–1922 гг.).....	52
Ованнес Алексанян – Армяне в Нахиджеванской АССР в 1945–1988 гг. Азербайджанская политика изживания и культурного истребления армян.....	65

II

Армен Ш. Саркисян – Народная и научная терминология армянских анекдотов.....	79
Асмик Амирджанян – Переписка архиепископа Иосифа Аргутяна с Католикосом Всех Армян Гукасом Карнеци (конец XVIII в.).....	93
Рубен Овсепян – Заметки о садоводческой культуре арцахского Тиграна-кертта (X–XIII вв.).....	103
Роберт Казарян – О некоторых вопросах истории города Самуха	116
Анаит Худавердян, Сурен Обосян – Попытка реконструкции обряда кремации эпох поздней бронзы и раннего железа (по антропологическим материалам могильника Бовер Лорийской области Армении) (на русском яз.).....	125

ПУБЛИКАЦИИ

Анушаван Закарян – Забел Есаян о высланных в Месопотамию армянах	136
---	-----

ОБСУЖДЕНИЯ

Лаврентий Оганнисян – Об идентификации городов Тпхис–Пайтакаран	176
Вано Егиазарян – Вопрос о заказчике «Истории Армении» Ованнеса Драсханакертци	181

РЕЦЕНЗИИ

Альберт Мушегян – Армен Айвазян. Армяно-персидская война 449–451 гг. Кампании и сражения (на русском яз.)	191
Цовинар Мовсисян – А. Агасян, А. Асатрян. Из истории армяно-русских художественных связей: Санкт-Петербург (XIX– начало XX в.)	200
Аматуни Вирибян, Амо Сукиасян – Акопян А. М. Становление однопартий- ного режима в Советской Армении (1920-е годы)	208
Рубен Саакян – Акоп Атикян. Западные армяне как мишень секретных служб Османской империи (1878–1923 гг.)	214
Светлана Варданян – Армен Саркисян. Фольклор Арцаха	220
Нвард Варданян – Мокс. Фольклорная традиция армян	224

НАШИ ЮБИЛЯРЫ

Вардан Деврикан – Всесторонний исследователь армянской литературы (к 75-летию со дня рождения члена - корреспондента НАН РА Аэлиты Долуханян)	228
Арутюн Марутян – Интервью с членом-корреспондентом НАН РА Леоном Абрамяном (к 70-летию со дня рождения)	234
Анушаван Закарян – Признанный историк (к 70-летию со дня рождения Арабата Мхитаровича Акопяна)	241
Тигран Сирунян – К 70-летию со дня рождения Вазгена Амбарцумяна	245

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

Лилит Артемьян – Одиннадцатая научная сессия молодых армянских искусствоведов	251
Лилит Оганесян – Научная конференция на тему: «Геноцид армян и проблема возмещения»	256
Ерикназ Ворсканян – Научная сессия, посвященная 150-летию со дня рождения Нар-Доса	259

ХРОНИКА

Общее годовичное собрание НАН РА	263
Владимир Бархударян	276

CONTENTS

ARTICLES, REPORTS

I

- Ruben Sahakyan** – The Armenian Volunteer Movement at the Russian-Turkish Front (1914–1916) (in Russian)3
- Lilit Hovhannisyan** – The Elucidation of the Plans of the Great Powers on the Armenian Question in 1915 – 1916 in the Historiography of the Republic of Armenia.....26
- Anush Hovhannisyan** – The Debates on Armenian Issue in the Last Ottoman Parliament (November – December 1918) (in Russian).....40
- Mariam Hovsepyan** – The Problems of Confiscation of the Armenian Refugees Property and the Assimilation of the Orphans of the Pages in the Constantinople Newspaper “Chakatamart” (1918 – 1922).....52
- Hovhannes Aleksanyan** – Armenians in Nakhijevan ASSR in 1945–1988: The Azerbaijani Policy of Ethnic Depopulation and Cultural Destruction of Armenians.....65

II

- Armen Sh. Sargsyan** – Folk and Scientific Terminology of Armenian Anecdotes.....79
- Hasmik Amirjanyan** – The Letters of Archbishop Hovsep Arghutyan to the Catholicos of All Armenians Ghukas Karnetsi (the end of the 18th century).....93
- Ruben Hovsepyan** – Notes on the Gardening Culture of Tigranakert in Artsakh (the 10th –the 13th centuries).....103
- Robert Ghazaryan** – On Some Issues of the History of the Town Samuha.....116
- Anahit Khudaverdyan, Suren Hobosyan** – An Attempt of Reconstruction Rite of Cremation of the Late Bronze and Early Iron Ages (according to anthropological materials of Bover cemetery of Lori region of Armenia) (in Russian).....125

PUBLICATIONS

- Anushavan Zakaryan** – Zapel Yesayan on Armenians Deported to Mesopotamia.....136

DISCUSSIONS

- Lavrenti Hovhannisyan** – Concerning the Identity of the Cities Tpghis – Paitakaran.....176
- Vano Yeghiazaryan** – The Question about the Client of “The History of Armenia” by Hovhannes Draskhanakertsi181

BOOK REVIEWS

- Albert Musheghyan** – Armen Ayvazyan. The Armenian-Persian War of 449–451. Campaigns and Battles (in Russian).....191

Tsovinar Movsisyan – A. Aghasyan, A. Asatryan. From the History of Armenian-Russian Artistic Relations. St. Petersburg (the 19th – the beginning of the 20th century).....	200
Amatuni Virabyan, Hamo Sukiasyan – Hakobyan A. M. Establishment of One-Party Regime in Soviet Armenia (the 1920s).....	208
Ruben Sahakyan – Hakob Hatikyan . West Armenians Targeted by Secret Services of Ottoman Empire (1878–1923).....	214
Svetlana Vardanyan – Armen Sargsyan. The Folklore of Artsakh	220
Nvard Vardanyan – Moks. The Folklore Culture of the Armenians	224

OUR JUBILEES

Vardan Devrikyan – The Thorough Researcher of the Armenian Literature (on corresponding member of NAS RA Aelita Dolukhanyan’s 75th birth anniversary).....	228
Harutyun Marutyun – An Interview with Corresponding Member of NAS RA Levon Abrahamyan (on the 70th birth anniversary).....	234
Anushavan Zakaryan – The Recognized Historian (on Ararat M. Hakobyan’s 70th birth anniversary).....	241
Tigran Sirunyan – On Vazgen Hambardzumyan’s 70th Birth Anniversary.....	245

SCIENTIFIC LIFE

Lilit Artemyan – The 11th Scientific Session of Young Armenian Art Critics.....	251
Lilit Hovhannisyan – Scientific Conference on the Theme “The Armenian Genocide and the Problem of Reparation”	256
Heriknaz Vorskanyan – Scientific Session on Nar-Dos’s 150th Birth Anniversary.....	259

NEWS

The Annual General Assembly of NAS RA	263
Vladimir Barkhudaryan	276